NORAKSTS
Lieta Nr.A420461311

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2012.gada 10.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Ozola,

piedaloties pieteicējam *V.S.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei *I.O.*,

atklātā tiesas sēdē Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *V.S.* (turpmāk tekstā – pieteicējs) pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka 2010.gada 29.novembra lēmuma Nr.1/17-S/4177 atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzību.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk arī – Pārvalde) priekšnieka 2010.gada 29.novembra lēmumu Nr.1/17-S/4177 (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts */ieslodzījuma vieta/* priekšnieka 2010.gada 26.augusta lēmums par disciplinārsoda (ievietošana soda izolatorā uz deviņām diennaktīm) piemērošanu pieteicējam, kā arī atteikts atlīdzināt morālo kaitējumu 5000 latu apmērā.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādīto.

[1.1] Izvērtējot lietā esošos dokumentus, iestāde lielāku ticamību piešķīrusi */ieslodzījuma vieta/* administrācijas sniegtajai informācijai. Turklāt šo informāciju apstiprina gan citas notiesātās personas, gan arī rakstveida pierādījumi, tajā skaitā arī fotogrāfijas. Savukārt, pieteicēja norādītie apstākļi administratīvās lietas izskatīšanas laikā neguva apstiprinājumu. */ieslodzījuma vieta/* administrācija ir objektīvi pierādījusi to, ka pieteicējs pieļāva soda izciešanas režīma pārkāpumu, kas konkrētajā gadījumā uzskatāms par smagu soda izciešanas režīma pārkāpumu, kas izpaudās cietuma īpašuma bojāšanā, dedzinot kameras restes.

[1.3] Ar izdarīto pārkāpumu pieteicējs apdraudēja sevi un citus notiesātos, jo dedzināšanas rezultātā varēja tikt izraisīts ugunsgrēks. Ņemot vērā pieteicēja pieļautā pārkāpuma raksturu, kā arī iespējamās sekas, iestāde uzskata, ka pieteicējam piemērotais disciplinārsods ir atbilstošs izdarītajam pārkāpumam.

[1.4] Tā kā nav konstatēts */ieslodzījuma vieta/* priekšnieka 2010.gadā 26.augustā pieņemtā lēmuma prettiesiskums, iestāde uzskata, ka nepastāv Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā noteiktais zaudējumu atlīdzināšanas pamats.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 3.janvārī saņemts pieteicēja pieteikums, no kura izriet lūgums atzīt par prettiesisku Lēmumu un atlīdzināt morālo kaitējumu. Pieteikums cita starp, kas attiecas uz šīs lietas būtību, pamatots ar šādiem argumentiem:

[2.1] Pieteicējs norāda, kad viņu ievietoja */ieslodzījuma vieta/* 216.kamerā, uz kameras loga restēm jau bija nikotīna nosēdums (plankums), ko var apliecināt notiesātais *V.K.* Taču 2010.gada 25.augustā plkst.9.30, kad pieteicējs atradies pastaigā, viņa prombūtnē dežurējošā maiņa safabricēja ziņojumu, ka pieteicēja kamerā uz loga restēm ir deguma pēdas. Minēto cietuma amatpersonu rīcība ir vērsta uz atriebību par to, ka pieteicējs un *V.K.* bija iesnieguši sūdzību par cietuma amatpersonu noziedzīgiem nodarījumiem.

[2.2] Pieteicējs, norādot uz cietuma amatpersonu rīcību, pieprasot paskaidrojumus par ziņojumā fiksēto pārkāpumu, uzskata, ka viņam ir tikušas liegtas tiesības iepazīties un izteikt

savu viedokli par visiem lietā esošajiem pierādījumiem (arī citu notiesāto personu paskaidrojumiem). Pieteicējs arī uzskata, ka minētās cietuma amatpersonas nevārēja veikt izziņas darbības, jo viņš par tām bija iesniedzis sūdzību Pārvaldei.

[2.3] Pieteicēja ieskatā ar iestādes rīcību, prettiesiski piemērojot disciplinārsodu, viņam ir nodarīts morālais kaitējums – radīts būtisks pieteicēja tiesību un tiesisko interešu aizskārums.

[3] Ieslodzījuma vietu pārvalde rakstveida paskaidrojumos tiesai norāda, ka pieteicēja pieteikumu neatzīst par pamatotu un lūdz to noraidīt, ņemot vērā Lēmumā minētos apsvērumus.

[4] Tiesā 2011.gada 18.maijā, 2.jūnijā, 2.decembrī papildus pieteikumam saņemti paskaidrojumi no pieteicēja, kuros viņš, cita starp, norāda:

[4.1] Pieteicēja ieskatā pārkāpums ir uzskatāms par pierādītu, ja tas tiek atklāts vismaz divu uzraudzības daļas darbinieku klātbūtnē. Turklāt ziņojumā nav konstatēts fakts, ka pārkāpumu būtu izdarījis tieši pieteicējs.

[4.2] Kamerā vairāk nekā četrus gadus nav bijis remonta un pirms pieteicēja tur ir turēti desmitiem ieslodzīto.

[4.3] Pieteicējs nekad nav kontaktējies ar tiem notiesātajiem, kas lietā ir snieguši paskaidrojumus.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs prasījumu uzturēja, paskaidrojumos pamatojoties uz pieteikumā un tā papildinājumos ietvertajiem argumentiem.

Pārvaldes pārstāve prasījumu neatzina, paskaidrojumos balstoties uz Lēmumā ietverto pamatojumu.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir pilnībā noraidāms.

[7] Tiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[7.1] */ieslodzījuma vieta/* amatpersonas *A.B., V.T., A.K., A.Š.* 2010.gada 25.augustā sastādīja aktu, kurā norādīts, ka 25.augustā plkst.13.00, pēc iepriekš saņemtās informācijas no 2.korpusa 2.posteņa dežuranta, tika veikta 216.kameras apskate. Apskates laikā konstatēts, ka kameras ārpusē pie kameras loga uz griestiem ir kvēpu traips 0,5m^2 platībā. Uz loga restēm, virs kameras durvīm, ir apdeguma pēdas melnā krāsā ar uzblīdušas krāsas burbuļiem un deguma smaku (*lietas 46.lapa*);

[7.2] 2010.gada 25.augustā */ieslodzījuma vieta/* uzraugs *A.Š.* sastādīja ziņojumu par disciplīnas pārkāpumu, kurā norādīts, ka pieteicējs 2010.gada 25.augustā bojājis cietuma īpašumu – dedzinājis kameras loga restes, tā pieļaujot rupju soda izciešanas režīma pārkāpumu (*lietas 44.lapa*);

[7.3] */ieslodzījuma vieta/* uzraugs *A.Š.* savā 2010.gada 25.augusta ziņojumā norāda, ka, pildot dienesta pienākumus, ap plkst.9.30 apgaitas laikā sajutis dūmu smaku. Turpinot apgaitu ievērojis, ka pie 216.kameras uz loga restēm un kameras ārpusē uz griestiem ir apdeguma pēdas. Par notikušo tika ziņots *A.B.* Pieņemot maiņu, šī bojājuma nebija (*lietas 47.lapa*);

[7.4] Pieteicējs 2010.gada 26.augusta paskaidrojumā norāda, ka 2010.gada 25.augustā pēcpusdienā kamerā ienākušas cietuma amatpersonas un informējušas viņu, ka notiks izmeklēšana; sākuši apskatīt kameru un ieraudzījuši uz loga restēm nikotīna nosēdumus no cigarešu dūmiem; tas tika nofotografēts ar mobilo telefonu. Pieteicējs paskaidrojis, ka šie nosēdumi uz loga restēm jau bija pirms viņu ievietoja 216.kamerā; cietumā nav bijis remonts vairākus gadus. Pieteicējs nav neko dedzinājis (*lietas 44.-45.lapa*);

[7.5] notiesātais [vārds, uzvārds][1] savā 2010.gada 25.augusta paskaidrojumā norādījis, ka 2010.gada 25.augustā no rīta korpusa otrajā stāvā bija daudz dūmu; notiesātais, kurš atradies 216.kamerā kaut ko dedzinājis (*lietas 1.pielikuma 3.lapa*);

[7.6] notiesātais [vārds, uzvārds][2] savā 2010.gada 25.augusta paskaidrojumā norādījis, ka no rīta, no koridora puses (no 216.kameras) nāca dūmi; viņš aizrādījis pieteicējam, lai pārtrauc dedzināt, uz ko pieteicējs izteicis rupjības (*lietas 1.pielikuma 4.lapa; tulkojums 8.lapa*);

[7.7] notiesātais [vārds, uzvārds][3] savā 2010.gada 25.augusta paskaidrojumā norādījis, ka no rīta pēc skaitliskās pārbaudes sajutis dūmu smaku; likās, ka kaut kas deg; sapratis, ka dūmi nāk no blakus esošās 216.kameras (*lietas 1.pielikuma 5.lapa*);

[7.8] notiesātais [vārds, uzvārds][4] savā 2010.gada 25.augusta paskaidrojumā norādījis, ka ap plkst.9 no rīta sajutis stipru dūmu smaku, sapratis, ka dūmi nāk no blakus 216.kameras. Pajautājis, kas deg, bet no 216.kameras sadzirdējis aizvainojumus (*lietas 1.pielikuma 6.lapa; tulkojums 9.lapa*);

[7.9] Ar */ieslodzījuma vieta/* priekšnieka 2010.gada 26.augusta lēmumu pieteicējam piemērots disciplinārsods – ievietošana soda izolatorā uz 9 diennaktīm (*lietas 43.lapa*);

[7.10] notiesātais [vārds, uzvārds] savā 2010.gada 21.oktobra paskaidrojumā norādījis, ka par notikušo šī gada augustā saistībā ar pieteicēju un ugunsgrēku kamerā neko nezinot, jo atradies citā kamerā, citā korpusa pusē (*lietas 1.pielikuma 7.lapa; tulkojums 10.lapa*);

[7.11] Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu (*lietas 42.lapa*), Pārvalde pieņēma Lēmumu (*lietas 17.-19.lapa*).

[8] Tiesas sēdē liecinieki, liecinot par pārkāpuma konstatēšanas apstākļiem, liecināja:

[8.1] *A.B.* liecināja, ka viņam mutiski tika paziņots par notikušo. To nevar nosaukt par ugunsgrēku, bet par īpašuma bojāšanu, bija tikai piedūmojums. Pieteicējs plkst.9.30 nebija vests pastaigā, jo tam nebija iemesls. Uz mūžu ieslodzītos ved ārā, informējot par to cietuma dežurantu;

[8.2] *V.T.* liecināja, ka uzraugs paziņoja par notikušo; viņš kopā ar *A.B.* plkst.13.00 atnākuši uz kameru, apskatījuši to un sastādījuši aktu;

[8.3] *A.K.* liecināja, ka viņu palūdza piedalīties apskatē; aizgājis un konstatējis, ka uz režģa ir apdegums, tas bija svaigs, melnā krāsā;

[8.4] *V.K.* liecināja, ka kādu laiku */ieslodzījuma vieta/* kamerā atradies kopā ar pieteicēju. Saistībā ar kameras logu restu dedzināšanu paskaidroja, ka pieteicējam bija konflikts ar cietuma uzraugiem, jo pieteicējs sarakstījās ar Eiropas Cilvēktiesību tiesu un vērsās pēc palīdzības vairākās citās iestādēs. Atrodoties kopā ar pieteicēju vienā kamerā, kopā smēķējuši blakus atvērtam logam, uz restēm bija nelieli nikotīna nosēdumi. Par dedzināšanu kamerā esot izbrīnīts, jo pēc pieteicēja to nevarētu teikt;

[8.5] *A.Š.* liecināja, ka sastādīja ziņojumu par to, ka no rīta, kad pieņēmis maiņu, iegājis specblokā un sajutis specifisku deguma smaku, tie nebija tabakas dūmi. Ieraudzījis pie pieteicēja kameras restēm (virs durvīm) deguma pēdas. Par minēto paziņojis maiņas vecākajam un dežurantam. Pieteicējs apgaitas laikā bija kamerā.

[9] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam pamatoti piemērots disciplinārsods par notiesātai personai noteiktā pienākuma nepildīšanu, proti, par to, ka pieteicējs nav saudzīgi izturējies pret brīvības atņemšanas iestādes īpašumu, - to dedzinot.

Lai konstatētu, vai pieteicējam disciplinārsods piemērots pamatoti, ir jānoskaidro, vai lietā ir pierādīts, ka pieteicējs ir šādi rīkojies.

[1] skatīt lietas 50.lapu;
[2] turpat;
[3] turpat;
[4] turpat.

[10] Lēmumā konstatēts, ka pieteicējs nav ievērojis Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – LSIK) 70.panta ceturtās daļas 10.punktu un Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr.423) 44.2.apakšpunkta prasības.

LSIK 70.panta ceturtās daļas 10.punktā noteikts, ka par rupju soda izciešanas režīma pārkāpumu uzskatāma cietuma īpašuma tīša bojāšana. Savukārt, MK noteikumu Nr.44.2.apkšpunkts noteic, ka notiesātajiem ir pienākums saudzīgi izturēties pret brīvības atņemšanas iestādes īpašumu.

Tiesa konstatē, ka ar iepriekš norādītajiem pierādījumiem – 2010.gada 25.augustā sastādīto aktu [7.1], 2010.gada 25.augusta ziņojumu par disciplīnas pārkāpumu [7.2], cietuma uzrauga *A.Š.* dienesta ziņojumu [7.3] un citu ieslodzījuma vietā esošo personu (notiesāto) paskaidrojumiem ([7.5]-[7.8]) apstiprinās fakts, ka pieteicējs 2010.gada 25.augustā ap plkst.9.30, atrodoties cietuma 216.kamerā, dedzinājis kameras loga restes, kas atrodas virs kameras durvīm.

Tiesa uzskata, ka nav būtiskas nozīmes pieteicēja norādītajam apstāklim, ka iespējams uz kameras loga restēm ir bijuši nikotīna pēdu nosēdumi (brūnā krāsā), kas radušies ilgstoši vienā vietā smēķējot pie atvērta loga, jo kā izriet no lietas materiāliem – svaiga apdeguma pēdas melnā krāsā tika konstatētas pie kameras loga restēm, kas atrodas virs kameras durvīm, kas iziet uz koridoru. Minētais, kaut gan sliktā kvalitātē, redzams arī no lietā esošajām fotogrāfijām (*sk. lietas 48.lapa*).

Līdz ar to tiesa atzīst, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem ir pietiekami pierādīts tas, ka pieteicējs pārkāpis MK noteikumu Nr.423 44.2.apakšpunktā noteiktās prasības, proti, nesaudzīgi izturējies cietuma īpašumu, proti, dedzinājis kameras loga restes. Tādējādi iestāde pamatoti konstatējusi, ka pieteicējs ir izdarījis disciplinārpārkāpumu un būtu sodāms par cietuma īpašuma bojāšanu.

[11] Savukārt, tiesai, pastāvot šādiem iepriekš konstatētajiem apstākļiem, nav pamata analizēt un pārbaudīt pieteicēja norādīto, ka cietuma uzraugs ziņojumu sastādījis tāpēc, lai atriebtos pieteicējam par sūdzību rakstīšanu citām institūcijām.

Kaut gan lietā ir konstatējams fakts, ka pieteicējs bija vērsies ar sūdzību Pārvaldē par */ieslodzījuma vieta/* amatpersonu (nenorādot konkrētu amatpersonas vārdu, uzvārdu) iespējamo pieteicēja ietekmēšanu un citiem apstākļiem (*sk. lietas 170.-173.lapa*), minētais apstāklis neapstiprina konkrētu pieteicēja apgalvojuma patiesumu, ka konkrētā cietuma darbinieka rīcība, sastādot ziņojumu, neatbilstu lietā nodibinātajiem faktiem.

[12] Pieteicējam par MK noteikumu Nr.423 44.2.apakšpunktā noteiktā pienākuma neievērošanu piemērots disciplinārsods – ievietošana soda izolatorā uz deviņām diennaktīm (LSIK 70.panta pirmās daļas 6.punkts).

Pārvalde, izskatot sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumu, secinājusi, ka pieteicējs ir izdarījis rupju režīma pārkāpumu (LSIK 70.panta ceturtās daļas 10.punkts), tāpēc uzskatījusi, ka piemērotais sods ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu.

LSIK 70.panta ceturtās daļas 10.punkts nosaka, ka par rupjiem soda izciešanas pārkāpumiem uzskatāma cietuma īpašuma tīša bojāšana.

LSIK 70.panta trešā daļa noteic, ka ievietot soda izolatorā var tikai notiesātos, kuri izdarījuši rupjus vai sistemātiskus soda izciešanas režīma pārkāpumus.

Pārvalde, izvērtējot piemērotā soda samērīgumu, konstatējusi, ka pieteicēja rīcība, pieļaujot smagu soda režīma pārkāpumu, apdraudējusi ne tikai viņu, bet arī citus notiesātos, kā arī ņemtas vērā iespējamās sekas, kas raksturo šī pārkāpuma raksturu un smagumu.

Ņemot vērā iestādes izdarītos lietderības apsvērumus, kā arī apstākli, ka pieteicējs neatzīst savu vainu izdarītā pārkāpuma izdarīšanā, tiesa secina, ka piemērotais soda veids ir samērīgs ar pieteicēja izdarīto pārkāpumu.

[13] LSIK 9.pants noteic to personu tiesisko stāvokli, kuras izcieš sodu un, proti - personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko

likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas sprieduma un režīma, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka šis kodekss. Saskaņā ar LSIK 42.panta pirmo daļu brīvības atņemšanas iestādēs ir noteikta stingri reglamentēta iekšējā kārtība, kas cita starp paredz notiesāto uzvedības noteikumus darba un atpūtas laikā.

No šīm tiesību normām izriet tieša prasība notiesātajiem īpaši ievērot režīma noteikumus, kas paredzēti LSIK, kārtības noteikumos un brīvības atņemšanas iestāžu priekšnieka izdotajos iekšējos normatīvos aktus. Līdz ar to secināms, ka notiesātie, kas ir īpaši pakļautas personas, nevar rīkoties kā viņiem gribētos, bet viņiem ir jāpakļaujas stingri noteiktai kārtībai, bet tai nepakļaujoties, notiesātais var tikt disciplināri sodīts.

Arī Satversmes tiesa norādījusi, ka noziedzīgu nodarījumu izdarījušas personas tiesības dzīvot pēc sava prāta un saskaņā ar savām vēlmēm tiek ierobežotas sabiedrības likumīgo interešu aizsardzības labad (*sk. Satversmes tiesas 2009.gada 7.oktobra sprieduma lietā Nr.2009-05-01 14.punktu un 2009.gada 18.decembra sprieduma lietā Nr.2009-10-01 14.punktu).* Ja soda izciešanas laikā notiesātie pārkāpj brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumus, viņiem var uzlikt disciplinārsodus, no kuriem bargākais ir notiesātā ievietošana soda izolatorā. Arī ar disciplinārsodu saistītie tiesību ierobežojumi ir attaisnojami, ja vien tie ir samērīgi. Šādu papildu ierobežojumu mērķis ir nepieciešamība nodrošināt disciplīnu un kārtību brīvības atņemšanas iestādē *(sk. Satversmes tiesas 2006.gada 6.februāra sprieduma lietā Nr.2005-17-01 6.punktu).*

Tiesas ieskatā, pieteicējs kā notiesātais, kurš iepazīstināts ar iekšējās kārtības noteikumiem (MK noteikumiem Nr.423), konkrētajā situācijā nevarēja neapzināties savas rīcības prettiesiskumu.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka konkrētajos apstākļos tiesai nav pamata atzīt Lēmumu par prettiesisku un šajā daļā pieteikums ir noraidāms. Līdz ar to, nekonstatējot Lēmuma prettiesiskumu, ir noraidāms arī pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.pantu, 329.pantu un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā *V.S.* pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka 2010.gada 29.novembra lēmuma Nr.1/17-S/4177 atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzību.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese (*personiskais paraksts*) S.Ozola

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese

_____S.Ozola
Jelgavā, 2012.gada 10.maijā